Landschapsbeheer Flevoland
Zorg voor ons landschap

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03
8232 JP Lelystad

t: 0320-294939
e: flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapsbeheerflevoland.nl

Rapport

Ecologisch onderzoek – Mercatus - Marknesse
PMC-85647 & PMC-82564

[redacted]
November, 2024

Burgerparticipatie
Landschapsbeheer stimuleert betrokkenheid van bewoners bij de natuur en het landschap in de eigen leefomgeving. Samen verantwoordelijk voor de inrichting en het beheer van de eigen 'achtertuin'.

Landschap
Singels, laanbomen, bermen, dijken, dorpsbossen, weilanden, akkers, stedelijk groen en groot open water zijn dragers van het landschap. Beheer, behoud en ontwikkeling van deze landschapselementen dragen bij aan de beleving van ons landschap.

Cultuurhistorie en Aardkunde
De geschiedenis van Flevoland heeft mens en landschap bepaald. Om de eigen leefomgeving goed te begrijpen speelt kennis van het ontstaan van het gebied een belangrijke rol.

Soortenbeheer
In het Flevolandse landschap horen tal van plant- en diersoorten. De (tijdelijke) aanvullende maatregelen die Landschapsbeheer uitvoert, dragen bij aan het realiseren van een zelf functionerend ecosysteem.

Titel : Ecologisch onderzoek – Mercatus - Marknesse
Auteur : [redacted]
Datum : November, 2024
Rapportnr : LBF-2024-065

Landschapsbeheer Flevoland
Botter 14-03, 8232 JP Lelystad
t: 0320-294939
e: flevoland@landschapsbeheer.net
www.landschapsbeheerflevoland.nl

Inhoud

1. Inleiding 4
1.1 Locatie 4
1.2 Omgevingswet 6
1.3 Activiteiten 7
1.4 Gebouw gebonden soorten 7
1.4.1 Huismus 7
1.4.2 Gierzwaluw 7
1.4.3 Vleermuizen 8
2. Methode 9
2.1 Soortenstandaard 9
2.1.1 Huismus 9
2.1.2 Gierzwaluw 10
2.1.3 Vleermuizen 11
2.2 Veldbezoeken 12
3. Resultaten 13
3.1 Huismus 13
3.2 Gierzwaluw 14
3.3 Vleermuizen 15
4. Vervolg 16
4.1 Mitigerende maatregelen 17
Bronnenlijst 19

1. Inleiding

Mercatus beheert tal van huurhuizen in Noordoostpolder. Enkele huizen in Marknesse zijn toe aan onderhoudswerkzaamheden. De voorgenomen werkzaamheden hebben mogelijk effect op soorten die beschermd zijn onder de Omgevingswet. Mogelijk zijn er omgevingsvergunningen voor flora- en fauna- activiteiten benodigd. Landschapsbeheer Flevoland is gevraagd om ecologisch onderzoek naar gebouw gebonden soorten uit te voeren. Met het onderzoek worden verblijfplaatsen van de beschermde soorten in kaart gebracht. Op basis daarvan wordt ingeschat of de beschermde soorten hinder kunnen ondervinden van de onderhoudswerkzaamheden.

1.1 Locatie

Het studiegebied betreft de straten in Marknesse zoals weergegeven in Figuur 1.1, specifiek betreft het de huizen en panden benoemd in Tabel 1.1.

Figuur 1.1.
Het studiegebied in Marknesse.

Datum: 14/11/2024; Projectie: Mercator; Kaartlaag: Esri Topographic; Schaal: 1 cm = 27 meter

Tabel 1.1.
Het studiegebied in Marknesse.

Straatnaam	Huisnr.	Postcode	Plaats	PMC-nummer
Lange Voor	36	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	38	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	40	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	42	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	43	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	44	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	45	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	46	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	47	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	48	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	49	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	50	8316 BG	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	51	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	53	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	54	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	55	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	56	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	57	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	58	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	59	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	60	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	61	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	62	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	63	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	64	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	65	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	66	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	67	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	68	8316 BH	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	69	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	71	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	73	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	75	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	77	8316 BC	MARKNESSE	PMC-85647
Lange Voor	8	8316 BE	MARKNESSE	PMC-82564
Lange Voor	10	8316 BE	MARKNESSE	PMC-82564
Lange Voor	12	8316 BE	MARKNESSE	PMC-82564
Lange Voor	14	8316 BE	MARKNESSE	PMC-82564
Lange Voor	24	8316 BE	MARKNESSE	PMC-82564

1.2 Omgevingswet

Binnen de Omgevingswet is onder andere de bescherming van de natuur geregeld. Dit wordt behaald met de algemene zorgplicht of met de specifieke zorgplichten. Het doel van de regels is onder meer het beschermen van gebieden en soorten.

1.2.1 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht in de Omgevingswet (art. 1.6 en 1.7) verplicht iedereen om nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving te voorkomen, beperken of herstellen. Deze zorgplicht geldt altijd, tenzij een specifieke zorgplicht van toepassing is (art. 1.8 Ow).

1.2.2 Activiteiten

De specifieke zorgplichten zijn vastgelegd in het 'Besluit activiteiten leefomgeving' (Bal). Hoofdstuk 11 van dit besluit behandelt activiteiten die invloed hebben op de natuur, waaronder wilde dieren, planten en de gebieden waar zij voorkomen. Aangezien deze activiteiten schadelijke effecten kunnen hebben op dieren en planten, moeten ze voldoen aan specifieke zorgplichten. Volgens artikel 1.7a van de Omgevingswet (Ow) zijn activiteiten die schadelijk kunnen zijn voor de fysieke leefomgeving verboden, tenzij ze worden uitgevoerd met een omgevingsvergunning (paragraaf 5.1.1 Ow), die wordt verstrekt na beoordeling van de genomen maatregelen.

1.2.3 Soortbescherming

De soortbescherming is gericht op de bescherming, instandhouding of herstel van soorten die van nature in Nederland voorkomen. Deze specifieke zorgplicht voor flora en fauna vereist dat degene die een natuuractiviteit uitvoert, ook controleert welke van nature in Nederland voorkomende soorten aanwezig zijn of verwacht worden. Dit betreft:

- Vogelrichtlijn-soorten;
- Habitatrichtlijn-soorten;
- Nationaal beschermde of andere soorten (Bijlage IX van het Bal);
- soorten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- soorten die bedreigd worden in hun voortbestaan.

Wanneer aanwezigheid van deze soorten is vastgesteld of kan worden verwacht, moet worden nagegaan wat de gevolgen van de activiteiten zijn op de desbetreffende soorten. Er wordt dan gesproken over een **Flora en Fauna Activiteit**: *activiteiten met mogelijke gevolgen voor dieren en planten in het wild* (Afdeling 11.2 van het Bal).

Voor bepaalde activiteiten is een vergunningsplicht ingesteld. Voor flora- en fauna-activiteiten met gevolgen voor dieren en planten, kan een vergunning nodig zijn bij:

- schadelijke handelingen bij **vogels** (artikel 11.37, Bal);
- schadelijke handelingen bij dier- en plantensoorten van de **Habitatrichtlijn** en de verdragen van Bonn en Bern (artikel 11.46, Bal);
- schadelijke handelingen bij **andere soorten** dieren en planten welke zijn beschreven in Bijlage IX van het Bal (artikel 11.54, Bal).

Landschapsbeheer Flevoland voert deze controles uit via het ecologisch onderzoek, zoals beschreven in Hoofdstuk 2. Hierbij wordt gecontroleerd of er verblijfplaatsen van beschermde gebouw gebonden soorten aanwezig zijn, welke soorten dat zijn en wat de gevolgen van de activiteiten op deze soorten zijn. Vervolgens wordt geadviseerd over het vervolg of hoe de mogelijke gevolgen kunnen worden voorkomen.

1.3 Activiteiten

Mercatus is van plan onderhoudswerkzaamheden uit te voeren aan diverse woningen en panden in Marknesse. De aard en periode van deze werkzaamheden verschillen per woning en zijn niet altijd bekend bij Landschapsbeheer. Het gaat echter om kleinschalig onderhoud aan het gebouw zelf, zoals aan de gevel, spouwmuur of het dak. Hiervoor zijn de gebouw gebonden soorten van belang. Wanneer er echter sprake is van andere of grootschaligere werkzaamheden, zoals sloop of ruimtelijke activiteiten, is aanvullend onderzoek vereist naar een breder spectrum van beschermde soorten.

1.4 Gebouw gebonden soorten

Met het ecologisch onderzoek voor Mercatus in Marknesse wordt specifiek gekeken naar de beschermde gebouw gebonden soorten. Voor Mercatus zijn de beschermde soorten die bij gebouwen (kunnen) voorkomen relevant omdat deze geraakt kunnen worden bij de geplande onderhoudswerkzaamheden.

Dit omvat over het algemeen de volgende soorten: huismus, gierzwaluw, gebouw bewonende vleermuizen. Ook is er kans op spreeuw, maar deze soort wordt meegenomen in de inventarisaties voor de huismus. Bij enkele panden is er kans op huiszwaluw, deze soort wordt gecombineerd met het onderzoek naar gierzwaluw.

1.4.1 Huismus

De huismus (*Passer domesticus*) is een algemene, bekende broedvogel in dorpen en steden. De huismus staat genoteerd op de Rode Lijst van broedvogels als ‘Gevoelig’. Voor een belangrijk deel wordt dit veroorzaakt door verslechterde voedselvoorzieningen en verslechterde omstandigheden voor nestgelegenheid onder daken. In Flevoland is de populatie sinds enkele jaren weer licht toegenomen, met name in de diverse dorpen in de Noordoostpolder merkt Landschapsbeheer dat de huismus een algemene verschijning is.

Nesten van huismussen zijn beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn en zijn opgenomen in de Omgevingswet (§ 11.2.2, artikel 11.37 t/m 11.45). De wet biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels, inclusief de functionele omgeving om het broeden succesvol te laten zijn. De nestbescherming geldt voor alle vogelsoorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten, zoals de huismus, jaarrond. Huismussen zijn koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden, de nesten zijn daarom het gehele jaar beschermd.

In het algemeen ziet Landschapsbeheer dat huismussen de ruimte tussen de dakgoot en dakrand kunnen gebruiken om onder het dak te komen, zodat zij daar kunnen nestelen. Vanwege de aard van de werkzaamheden, is inzicht nodig naar de huismussen op deze locatie.

1.4.2 Gierzwaluw

De gierzwaluw (*Apus apus*) brengt het grootste deel van zijn leven door in de lucht en landt alleen om te broeden. Voor hun nestplaatsen zijn gierzwaluwen afhankelijk van gebouwen met geschikte schuilplekken. Ze nestelen in holtes van gebouwen, zoals onder dakgoten, achter regenpijpen, in dakkapellen, onder dakpannen, in gaten in muren, en soms ook in speciale neststenen. Er wordt een grote verscheidenheid aan nestplaatsen van gierzwaluwen op allerlei hoogtes en windrichtingen gevonden. De gierzwaluw broedt in kolonies, mits er voldoende nestgelegenheid is, en de broedperiode valt in mei, juni en juli. In de Noordoostpolder merkt Landschapsbeheer dat de gierzwaluw in de oudere wijken van de dorpen veelvuldig voorkomen. Gezien de aard van de werkzaamheden is het van belang inzicht te krijgen in de aanwezigheid van gierzwaluwen op deze locatie.

Nesten van gierzwaluwen zijn beschermd op grond van de Europese Vogelrichtlijn en zijn opgenomen in de Omgevingswet (§ 11.2.2, artikel 11.37 t/m 11.45). De wet biedt bescherming aan alle in gebruik zijnde nesten en rustplaatsen van vogels, inclusief de functionele omgeving om het broeden succesvol te laten zijn. De nestbescherming geldt voor alle vogelsoorten gedurende het broedseizoen en voor een beperkt aantal soorten, zoals de gierzwaluw, jaarrond. Gierzwaluwen zijn koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden, de nesten zijn daarom het gehele jaar beschermd.

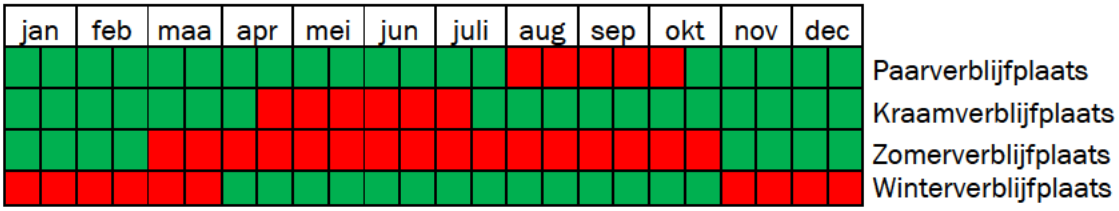
1.4.3 Vleermuizen

Er zijn veel verschillende soorten vleermuizen maar niet alle soorten zijn gebouw gebonden. In Flevoland zijn de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) de meest voorkomende soorten die verblijfplaatsen in gebouwen hebben. Daarnaast wordt ook de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) regelmatig aangetroffen.

Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar verschillende soorten verblijfplaatsen (zie Tabel 1.2), afhankelijk van de soort. Over het algemeen zijn vleermuizen erg selectief in hun keuze. Belangrijke criteria zijn onder andere de nabijheid van geschikte foerageergebieden in de buurt en het binnenklimaat van de verblijfplaats. Woningen en gebouwen kunnen dienen als verblijfplaats en kunnen, afhankelijk van de kwaliteit, meerdere functies vervullen. Vleermuizen bereiken deze plekken vaak via kleine openingen in de woning, zoals stootvoegen of andere kieren, en kunnen bijvoorbeeld in de spouwmuur een verblijfplaats vinden.

Het is van belang om te achterhalen of er verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het studiegebied zitten, waar ze zitten en welke dit dan zijn, zodat Mecatus hier rekening mee kan houden bij het uitvoeren van de werkzaamheden. Vleermuizen en hun verblijfplaatsen zijn beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en verdragen en zijn opgenomen in de Omgevingswet (§ 11.2.3, artikel 11.46 t/m 11.53).

Tabel 1.2.
Kwetsbare periode vleermuizen per verblijfplaats

2. Methode

Landschapsbeheer Flevoland doet ecologisch onderzoek naar beschermde gebouw gebonden soorten aan panden in beheer van Mercatus. Dit onderzoek biedt duidelijkheid over de aan- of afwezigheid van de soorten en de aantallen. Het geeft bovendien inzicht in hoe en waar de soorten de woning of het gebouw als nest- en verblijfplaats gebruikt.

Voor de beschermde soorten zijn onderzoeksprotocollen en soortenstandaarden opgesteld die de benodigde onderzoeksinspanning, de methode en de omstandigheden beschrijven. Deze zijn per onderzochte soort beschreven in paragraaf 2.1. Tabel 2.1 geeft een korte samenvatting van de vereiste minimale onderzoeksinspanning die is geleverd voor de inventarisatie voor Mercatus in Marknesse.

Tabel 2.1.
Overzicht minimale onderzoeksinspanning

Soort	Onderzoek
Huismus	Twee of drie veldbezoeken in de ochtend of einde van de middag bij zonnig weer in de periode 1 april - 15 mei (zie 2.1.1).
Gierzwaluw	Drie veldbezoeken in de avondschemer in de periode 1 juni - 15 juli (zie 2.1.2).
Vleermuis	Twee veldbezoeken in de periode 15 mei - 15 juli Twee veldbezoeken in de periode 15 augustus - 1 oktober Rond 15 augustus ook een onderzoek naar mogelijke massawinterverblijven. Onderzoek vindt bij voorkeur plaats in de ochtendschemer (invliegen) m.u.v. het zoeken naar massawinterverblijven dat in de middernacht plaatsvindt.

Met het ecologisch onderzoek wordt tevens bekeken en ingeschat of er ook andere beschermde soorten aanwezig kunnen zijn binnen het studiegebied en of deze kunnen worden geraakt door de activiteiten. Indien dit het geval is wordt aanvullend onderzoek hiernaar geadviseerd.

2.1 Soortenstandaard

Per soort is een soortenstandaard opgesteld die de methode, de benodigde onderzoeksinspanning en de omstandigheden tijdens het onderzoek beschrijven.

2.1.1 Huismus

De benodigde inspanning voor het aantonen van de aan- of afwezigheid van nesten van de huismus, rustplaatsen en exemplaren van de huismus is sterk afhankelijk van het gebied, de gebruikte methodiek en het moment in het jaar dat de inventarisatie plaatsvindt (Bij12, 2023a).

Landschapsbeheer Flevoland heeft het onderzoek naar de aanwezigheid van huismusnesten uitgevoerd door nestindicaties en territoriumgedrag van de dieren waar te nemen. Dat wil zeggen dat is gezocht naar tjilpende mannetjes, parende mussen, mussen die voer brengen, maar ook dieren die nestmateriaal onder het dak aanbrengen of waarvan de nesten gedeeltelijk zichtbaar zijn. Het onderzoek bestond uit twee of drie veldbezoeken waarbij fietsend door het studiegebied werd gereden op rustig tempo en alle waarnemingen werden genoteerd. De optimale periode hiervoor is van 1 april tot en met 15 mei, met een tussenperiode van 10 dagen. Gunstige weersomstandigheden hierbij zijn geen neerslag, zonnig, warme maar niet te hoge temperatuur en maximaal windkracht 4. Het meest geschikte moment op de dag zijn enkele uren na zonsopgang en de laatste uren voor zonsondergang.

Verder zijn functionele elementen van de leefomgeving voor de huismus in beeld gebracht. Een nest kan alleen succesvol functioneren als er voldoende habitat van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen voortplanten. Voedsel, rustplaatsen, voldoende inheems groen en enkele grote bomen, groenblijvende planten, zandbadplaatsen en water zijn onderdeel van de functionele leefomgeving van de huismuis en moeten binnen een straal van 200 meter van het nest aanwezig zijn (Bij12, 2023a). Landschapsbeheer Flevoland controleerde met dit onderzoek ook op aanwezigheid van spreeuwen.

De afwezigheid van broedende huismussen kan voldoende aannemelijk worden gemaakt als er gedurende minimaal 1 uur geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest- of rustplaats tijdens twee gerichte veldbezoeken in de optimale periode 1 april tot en met 15 mei met een tussenperiode van 10 dagen (Bij12, 2023a).

2.1.2 Gierzwaluw

Bij12 (2023b) geeft in de soortenstandaard aan dat het onderzoek naar de aanwezigheid van een nest van een gierzwaluw moet worden uitgevoerd op basis van waarnemingen van het in- of uitvliegen van vogels vanaf 15 mei tot en met 15 juli worden. De meest geschikte periode is 1 juni tot en met 15 juli. Daarvóór zit vaak één van de broedvogels op het nest, daarna is een deel van de jongen al uitgevlogen en kunnen de ouders het nest al verlaten hebben.

De grootste kans om het invliegen in een opening waar te nemen betreft de periode tussen circa anderhalf uur vóór zonsondergang en een half uur na zonsondergang. Bij gunstige weersomstandigheden, dat wil zeggen droog en weinig wind (< windkracht 3), is de activiteit goed zichtbaar. Landschapsbeheer Flevoland heeft met de veldbezoeken op rustig tempo door het studiegebied gefietst en gekeken naar in- en uitvliegende vogels. Daarbij werd goed gelet op dieren die verschenen uit een nestplaats of laag over een dak vliegen en plots de nestplaats indoken. Landschapsbeheer Flevoland controleerde met dit onderzoek ook op aanwezigheid van huiszwaluwen.

Afwezigheid van nestplaatsen van gierzwaluw kan worden bepaald met minimaal drie inventarisatiemomenten waarbij het eerste en laatste moment een tussenliggende periode heeft van minimaal 10 dagen. Minimaal één inventarisatie dient vóór 1 juli te zijn uitgevoerd en één inventarisatie na 1 juli.

2.1.3 Vleermuizen

Voor het vaststellen van de verschillende verblijfplaatsen (zie 1.4.3) is het noodzakelijk om het studiegebied op meerdere momenten per jaar te bezoeken, zie Tabel 2.2. De momenten van de uitgevoerde veldbezoeken zijn opgenomen in paragraaf 2.2.

Tabel 2.2.
Overzicht benodigde veldbezoeken per periode per studiegebied.

Ronde	Bezoek	apr		mei		jun		juli		aug		sep		okt	
1	1														
2	2														
3	3														
4	4														
	5 Nacht														
5	6														

Voor het inventariseren van een groter gebied zijn veldbezoeken in de ochtend in de verschillende periodes noodzakelijk. In de schemer zijn de dieren ongeveer een halfuur aan het zwermen bij de invliegopening aan een verblijfplaats. Het tijdstip waarop de dieren inzwermen verschilt, de meervleermuis doet dit vroeg in de schemer, dwergvleermuizen doen dit laat in de schemer en laatvlieger ertussen in. In dit halfuur passeerde de onderzoeker deze locaties om het verblijf te kunnen vinden. Twee uur voor zonsopgang waren de onderzoekers in het gebied en fietsten door het deelgebied op zoek naar de zwermende dieren. Met dit tijdstip zouden alle soorten aangetroffen kunnen worden. Per veldbezoek werd elke straat en elke steeg in het studiegebied minimaal 3 keer bezocht.

Voor het aantreffen van paarverblijven in augustus en september is het eveneens een ideaal moment om in de ochtend te inventariseren omdat de mannetjes van de gewone dwergvleermuis in de paartijd in de ochtend vooral vanuit de paarplek roepen en nauwelijks meer vliegend, wat in de avond vaak het geval is. In augustus werd een veldbezoek in de nacht uitgevoerd voor het inventariseren van massawinterverblijven van gewone dwergvleermuis.

Voor het vleermuisonderzoek in het algemeen geldt dat er geen neerslag mag zijn en de wind minder dan 5 Bft, de temperaturen moeten in de periode mei-augustus altijd boven de 10°C zijn en in september boven de 7°C (Bij12, 2024).

Vleermuizen worden geïnventariseerd met vleermuisdetectoren. Tijdens het onderzoek is door verschillende medewerkers van Landschapsbeheer gebruik gemaakt van de Petterson 100, Petterson D240x, Batlogger of de Skye 200.

Het onderscheid tussen een kraamkolonie, zomerverblijf en paarverblijf hangt enerzijds af van het aantal dieren en/of de tijd van het jaar. Landschapsbeheer Flevoland maakt dit onderscheid met behulp van:

- Aantal dieren > 10 in periode mei - 15 juli is een kraamkolonie
- Aantal dieren < 10 in periode mei - 15 juli of geen roepactiviteit in periode 15 juli - 1 oktober is een zomerverblijf
- Roepend dier in de periode 15 juli - 1 oktober is paarverblijf.

2.2 Veldbezoeken

Het ecologische onderzoek naar gebouw gebonden soorten voor Mercatus in Marknesse is uitgevoerd volgens de soortenstandaarden zoals beschreven in 2.1, daarvoor zijn veldbezoeken uitgevoerd op verschillende data afhankelijk van de te inventariseren diersoort.

Met dit onderzoek zijn de veldbezoeken voor de inventarisatie van de **huismus** uitgevoerd op de data zoals weergegeven in Tabel 2.3.

Tabel 2.3.
Veldbezoeken in Marknesse voor inventarisatie huismus

Datum	Tijd	Temp. in °C
18-04-2024	14:00u – 15:00	13
02-05-2024	10:00u – 11:00u	24

Met dit onderzoek zijn de veldbezoeken voor de inventarisatie van de **gierzwaluw** uitgevoerd op de data zoals weergegeven in Tabel 2.4.

Tabel 2.4.
Veldbezoeken in Marknesse voor inventarisatie gierzwaluw

Datum	Tijd	Temp. in °C
05-06-2024	20:30 – 22:30	13
19-06-2024	20:30 – 22:30	15.5
17-07-2024	20:30 – 22:30	19

Met dit onderzoek zijn de veldbezoeken voor de inventarisatie van de **vleermuizen** uitgevoerd op de data zoals weergegeven in Tabel 2.5.

Tabel 2.5.
Veldbezoeken in Marknesse voor inventarisatie vleermuizen

Datum	Tijd	Temp. in °C
16-05-2024	3:45u – 6:00u	13
19-06-2024	3:15u – 5:30u	16
15-07-2024	3:30u – 5:45u	15
01-09-2024	4:45u – 7:00u	16
29-08-2024	23:30u – 01:30u	19
13-09-2024	5:15u – 7:30u	9

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de bevindingen van het ecologisch onderzoek in Marknesse per onderzochte soort besproken.

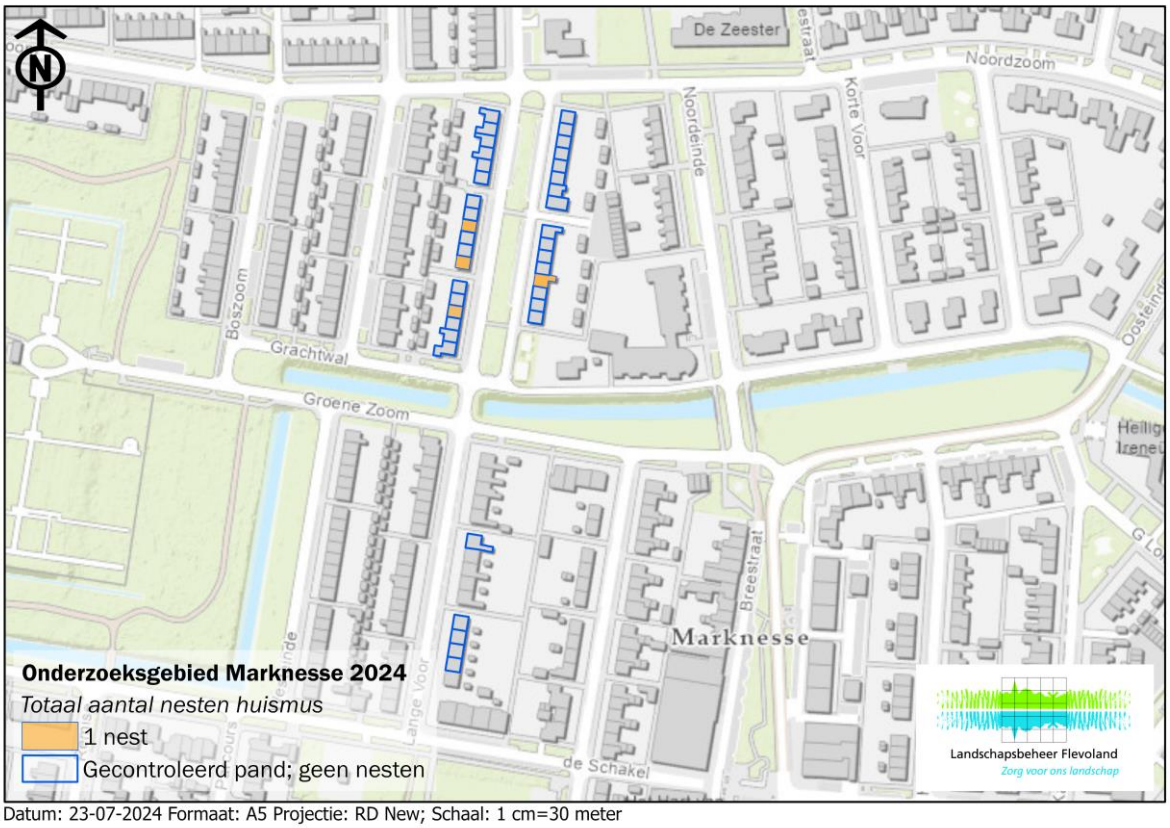
3.1 Huismus

Binnen de onderzochte panden in Marknesse zijn vier nesten van huismussen aangetroffen, zie Figuur 3.1, op de volgende adressen:

- Lange Voor 42
- Lange Voor 49
- Lange Voor 55
- Lange Voor 61

Tevens is op de Lange Voor 53 een nest van spreeuwen aangetroffen.

Figuur 3.1
Bevindingen huismus Marknesse

Datum: 23-07-2024 Formaat: A5 Projectie: RD New; Schaal: 1 cm=30 meter

De resultaten zijn tevens weergegeven in de interactieve kaart voor de huismussen die is gedeeld met Mercatus.

3.2 Gierzwaluw

Binnen de onderzochte panden in Marknesse zijn geen nesten van gierzwaluwen aangetroffen, zie Figuur 3.2.

Figuur 3.2
Bevindingen gierzwaluw Marknesse

Datum: 12-08-2024 Formaat: A5 Projectie: RD New; Schaal: 1 cm=30 meter

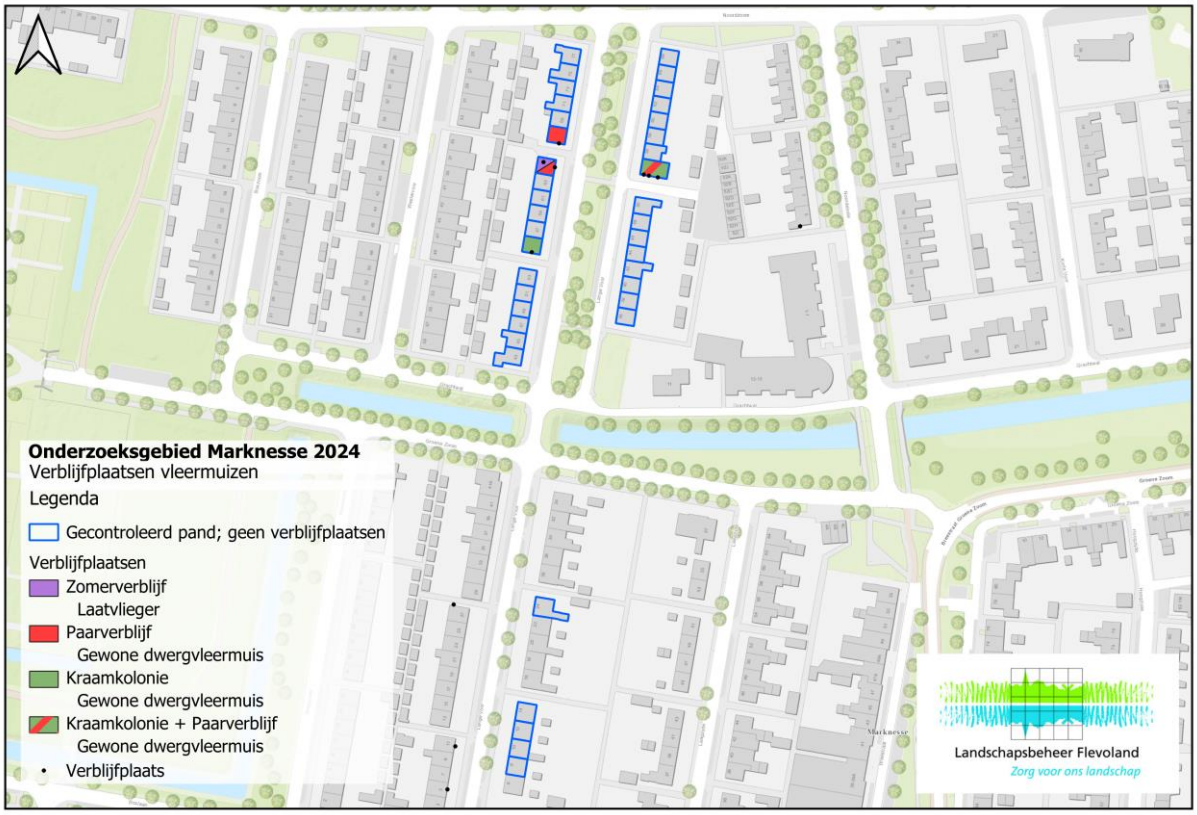
De resultaten zijn tevens weergegeven in de interactieve kaart voor de gierzwaluwen die is gedeeld met Mercatus.

3.3 Vleermuizen

Binnen de onderzochte panden in Marknesse zijn in totaal zeven verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen, zie Figuur 3.3. Op de volgende adressen zijn de verschillende verblijfplaatsen gevonden:

- Lange Voor 54
- Lange Voor 55
- Lange Voor 61
- Lange Voor 65
- Lange Voor 67

Figuur 3.3
Bevindingen vleermuizen Marknesse

Datum: 14/11/2024; Projectie: Mercator; Kaartlaag: Esri Topographic; Schaal: 1 cm = 27 meter

De resultaten zijn tevens weergegeven in de interactieve kaart voor de vleermuizen die is gedeeld met Mercatus.

4. Vervolg

Mercatus is van plan onderhoudswerkzaamheden uit te voeren aan diverse woningen en panden in Marknesse. Landschapsbeheer Flevoland is gevraagd om ecologisch onderzoek naar gebouw gebonden soorten uit te voeren. Met het onderzoek zijn verblijfplaatsen van de beschermde soorten in kaart gebracht.

Binnen de onderzochte panden in Marknesse in de Lange Voor zijn nesten van huismus en verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen, zie Tabel 4.1.

Tabel 4.1
Overzicht aangetroffen beschermde soorten in Marknesse.

Plaats	Straatnaam	Huisnr.	Aangetroffen soorten
Marknesse	Lange Voor	42	1 nest huismus
Marknesse	Lange Voor	49	1 nest huismus
Marknesse	Lange Voor	53	1 nest spreeuw
Marknesse	Lange Voor	54	Kraamkolonie gewone dwergvleermuis 2x paarverblijf gewone dwergvleermuis
Marknesse	Lange Voor	55	1 nest huismus Kraamkolonie gewone dwergvleermuis
Marknesse	Lange Voor	61	1 nest huismus
Marknesse	Lange Voor	65	1x paarverblijf gewone dwergvleermuis 1x zomerverblijf laatvlieger
Marknesse	Lange Voor	67	1x paarverblijf gewone dwergvleermuis

De aard van de activiteiten is vooralsnog onbekend, maar zullen naar alle waarschijnlijkheid verstoring of schadelijke effecten veroorzaken aan de gevonden verblijfplaatsen. Om de activiteiten uit te kunnen voeren zullen omgevingsvergunningen voor flora- en fauna-activiteiten aangevraagd moeten worden. Om tot een omgevingsvergunning te komen is het volgende stappenplan aan de orde:

Stap 1	**Ecologisch onderzoek**	Natuurtoets/QuickScan
Stap 1a		Nader onderzoek *(indien nodig)*
Stap 2	**Plan van aanpak**	Activiteitenplan of Ecologisch werkprotocol opstellen
Stap 2a		Alternatieve verblijfplaatsen realiseren *(indien nodig)*
Stap 3	**Vergunningsaanvraag**	Vergunningsaanvraag indienen
		Beoordeling en verlening Omgevingsvergunning
Stap 4	**Start activiteiten**	Mitigerende maatregelen toepassen *(indien nodig)*

Deze rapportage heeft Stap 1 behandeld, de volgende stap is het opstellen van een activiteitenplan waarin wordt beschreven hoe de schadelijke effecten door de activiteiten tot een minimum beperkt kunnen worden.

4.1 Mitigerende maatregelen

Mitigerende maatregelen kunnen bestaan uit het plaatsen van compensatie voor de te verwijderen verblijfplaatsen en/of het aanpassen van de activiteiten of de planning. Dit is afhankelijk van de activiteiten, de beschermde soort en verblijfplaats die worden geraakt en periode waarin gewerkt wenst te worden. Het activiteitenplan zal hier uitgebreid op ingaan en zal ten minste de volgende punten bevatten:

- Algemene maatregelen met betrekking tot de soort;
- Aanpassingen van werkwijze of werkvolgorde;
- Werken buiten de kwetsbare perioden;
- Compenserende maatregelen realiseren.

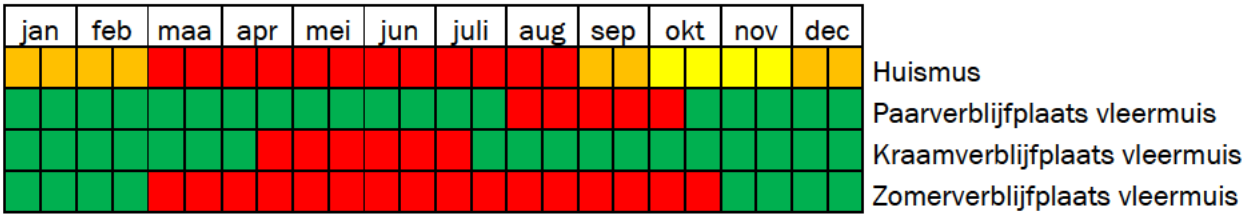
Werken buiten de kwetsbare perioden

Er dient te worden gewerkt buiten de kwetsbare perioden van de aangetroffen beschermde soorten (zie Tabel 4.2.). In het activiteitenplan wordt dit uitgebreid behandeld. Zodra de uit te voeren werkzaamheden bekend zijn, kan er in het activiteitenplan een planning worden opgenomen die rekening houdt met de kwetsbare perioden. Over het algemeen zal er rekening moeten worden gehouden met:

- De huismus gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de huismus, zie Tabel 3. De periode van maart tot en met augustus is de voorplantingsperiode en daarmee de meest kwetsbare periode, deze kan in sommige gevallen verlengd zijn tot en met september vanwege late legsels. Er kan hierdoor geen gunstige periode worden aangegeven om de activiteiten uit te voeren, de minst kwetsbare periode wordt hierbij gesteld op oktober en november, met uitzondering van perioden met vorst (Bij12, 2023a).
- De nesten van spreeuwen zijn in beginsel niet jaarrond beschermd. De broedperiode van de spreeuw valt van april tot en met juni, maar elke broedende vogel blijft beschermd en mag niet zodanig verstoord worden dat dit effect heeft op het broedsucces. Een korte inspectie voorafgaand is dus nodig.
- Vleermuizen gebruiken gedurende het jaar verschillende soorten verblijfplaatsen (zie Tabel 1.2), afhankelijk van de soort. De kwetsbare perioden waar rekening mee gehouden dient te worden verschilt per verblijfplaats (zie Tabel 4.2).

Tabel 4.2.

Kwetsbare periode per beschermde soort

Compenserende maatregelen

Het meest wenselijke is dat de oorspronkelijke verblijfplaats gespaard blijft. Als dit niet mogelijk is, moeten alternatieve verblijfplaatsen of andere compenserende maatregelen worden toegepast. Voor beschermde soorten zijn er verschillende vormen van compenserende maatregelen mogelijk, waarbij ook combinaties van deze maatregelen kunnen worden ingezet. In het activiteitenplan zal dit uitgebreid worden opgenomen. Over het algemeen kan worden uitgegaan van de volgende richtlijnen:

- Voor de huismus, vanwege de jaarronde bescherming van de nesten, zal vaak een tijdelijke alternatieve nestlocaties moeten worden aangeboden om tijdelijke verslechtering van het leefgebied te overbruggen. Voor elke nestplaats die zijn functie niet meer kan vervullen, moeten minimaal twee alternatieve nestlocaties gecreëerd worden. Na deze overbruggingsperiode kunnen de huismussen terugkeren naar hun oorspronkelijke nestplaats of gebruikmaken van de nieuw geplaatste permanente mitigatiemaatregelen.
- Voor de vleermuizen geldt dat elke verblijfplaats die zijn functie niet meer kan vervullen, minimaal vier alternatieve verblijfplaatsen gecreëerd moeten worden. Voor de compensatie geldt een gewenningsperiode van drie maanden, enkel in het actieve seizoen (Bij12, 2024).
    - Voor de paarperiode betreft het actieve seizoen begin april t/m eind oktober.
    - Voor de kraamperiode betreft het actieve seizoen begin april t/m half juli.
    - Voor de zomerperiode betreft het actieve seizoen begin april t/m eind oktober.

Bronnenlijst

Bij12. (2023a, februari). *Kennisdocument Huismus, versie 2.1*.

Bij12. (2023b, juli). *Kennisdocument Gierzwaluw, versie 2.0*.

Bij12. (2024, april). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 2.0*.